

Johann Sleker Johann Quistorp Heinrich Oldenburg

De Principiis Rerum Naturalium ex lib. 1. Acroas. Aristotelis deducta Theoremata : Duabus Disputationibus Publice Proposita a M. Johanne Slekerō, Physices P.P. desig. Respondente ad primam Johanne Quistorpio Rostoch. ad secundam M. Henrico Oldenburgio Brem. Disputabitur in Auditorio maiori, Prima 28. die Iunii, Secunda 5. Iulii, 6. mat.

Rostochii: Myliandrus, 1609

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn729076164>

Druck Freier Zugang

F. Hecker.
R. U. phil. 1609.

88

D. T. O. M. A.
DE PRINCIPIIS RE-
RVM NATVRALIVM

ex lib. 1. Acroas. Aristotelis deducta.
Theoremata,

Duabus Disputationibus

Publice Proposita

à

M. IOHANNE SLEKERO,
Physices P. P. desig.

Respondente ad primam

IOHANNE QUISTORPIO Rostoch.

ad secundam.

M. HENRICO OLDENBURGIO Brem.

Disputabitur in Auditorio majori,

Prima 28. die Junij,

6. mar.

Secunda 5. Julij,

ROSTOCHII

Typis Stephani Myliandri

ANNO M. DC. IX.

THESIS I.

Heoretica Philosophia partibus, adeoq; scientijs veris, ac scriptis Acroamaticis, verè annumeranda est, quam Locri, Melissi, Pherecydis &c. exemplo.

Plato & Aristot. rectè inscripserunt, de Natura,

2. *Quod non de Communi tantum, sed & Propria (qua specierum est, per divisionem ipsius subjecti instituta) consideratione, volumus acceptum.*

3. *Subjectum ipsum, etiam secundum Arist. est corpus naturale, (non frustra addo) qua naturale.*

4. *Ejus enim sunt, cujus in hoc convivio (Platonem sequar in verbi usu ac rei, in Tim. Phadro, Gorg. 1. & 9. de Rep.) principia & affectiones quaruntur, non sine legitimo specierum apparatu: quibus, Intellectum, Intelligentias, & Intelligentiarum regem adjungere velle, sane ex dignitate Entium à materia abstractorum non est, prout ea de re disputat. Arist. 6. Met. t. 1. de part. c. 1.*

5. *Et hac tibi scedula sit, quam more antiquo, primo convivij ingressu trado, ut quid, quoque ordine singula expectanda sint, constet.*

6. *Prima quidem precipuaq; cura Principiorum eritis quod horum merito scire contingat, circa omnes Methodos, quarum sunt, Principia, (vel ut idem alijs verbis dicam) causa, & elementa. 1. Phys. t. 1.*

7. *Esse autem rerum naturalium principia: quia demonstrari non potest, (fecit periculum Theophrastus, neq; tamen perfecit) cum Arist. hic presupponimus illorum è numero habentes eum, si quis forte neget, contra quos, monitu Arist. t. 8. non est disputandum.*

8. *Agnosco igitur benignum veritatis affectum, imò vim ejus admirabilem tum in hoc, tum in ipsa principiorum quænam & quot sint, disquisitione: cum monstruosum illum variarum opinionum partum, ab antiquis, ἀναιδῶς (t. 48.) obstetricante nimirum ignorantia ac temeritate susceptum, uniformi, capitis ipsius venustate aptissimè tegit.*

9. *Caput hoc Contrarietas est: cui antiquorum omnium consensu*

sensu (& hoc argumentum est, minimè spernendum) ὁ λόγος rerum naturalium delatus est principatus. 1. Phys. t. 41. t. 42.

10. Nimirum, quæ neg. ex alijs, neg. ex se invicem fiunt: s; ex ijs fiunt omnia: pro principijs habenda sunt. De primis contrarijs verum prius, Ergo & posterius. 1. Phys. t. 42.

11. Prima enim quia sunt, ex alijs esse non possunt: & quia contraria, ne quidem ex se invicem. ib.

12. Ex ijs autem omnia fieri (præcipua hæc conditio principiorum, & in qua totius demonstrationis robur) certum est: eò, quod omne patiens, transmutatione sui, à contrario abit in contrariis. t. 43.

13. Agedam, periculum fac in simplicibus, fac in compositis: sive artificialia respicias, sive naturales substantias, sive accidentia: omne quod fit, ex contrario fieri, & in contrarium deprehendes resolvi.

14. Doctum certe, vel album, fit ex non docto, & non albo. t. 43. figuratum, ordinatum, compositum: ex non figurato, non ordinato, non composito. t. 50. homo, ex non homine; domus, ex non domo, &c.

15. Non doctum v. cum dico (eadem in reliquis ratio) absit, ut negativè accipiam, pro omni videlicet eo, quod doctum non est: ut lapis, planta, asinus: sed privativè dicitur, ac de eo quod cum negatione contrarij, potentiam tamen ad illud, conjunctam habet.

16. Propria enim cujusq; rei privatio est, ex quo, per se, ac primo fit: ita sane, ut ne ex nigro quidem rectè fieri dicatur album, nisi quatenus nigrum, est non album, vide Averr. 1. Phys. t. 44.

17. Omnia ergo quæ fiunt, ex contrarijs fieri: adeoq; contraria, verè esse principia, sic rerum omnium quæ fiunt, inductione (quod probandi genus hic utiq; sufficientissimum est) probatum esto. t. 47.

18. Porro ad numerum principiorum investigandum ratio parata est, ex contrarietatis ratione ducta. Et I. Quod principium non sit unum.

19. Contraria enim secundum propriam sui conditionem, se
A2 oppugnat

appugnant invicem, destruunt, & ex subjecto pellunt &c. qualis unus erga seipsum affectus nunquam esse potest.

20. II. *Esse finita.* Præterquam enim quod finita, ut rectè censebat Empedocles, ad perennem rerum generationem sufficienti; gradus contrarietatum, & ordines earundem secundum prius & posterius omnibus notis unâ cum effectorum in ijs velut à causâ priorî, dependentia, satis ostendunt, plures esse contrarietates, quàm quæ principiorum in numero haberi queant: adeoq; principia esse finita.

21. Principia enim oportet manere semper, ut verè & rectè Aristot. t. 50. Quod, qui fieri posse credam, si in principiorum classem, abeant, à primatu recedentes? ut de contrarijs quibusdam modo dictum est.

22. Imò vero, ita finitus iste est principiorum numerus, ut dualitatem non excedat: quod probo.

23. In omni genere uno, est una prima contrarietas, communissimâ naturæ ac predicationis ratione omnia continens. Substantia cujus hic querantur principia, est aliquod genus unum. Ergo est in eo una prima contrarietas; ea nimirum quæ forma intercedit cum privatione. t. 50 & 56.

24. Sed vide mihi, quàm hac tamen duo principia ad rerum absolvendam generationem minimè sufficient! eò, quod (quæ potissima fuerat principiorum conditio) substantia naturalis ex illis non fiat: si ve alterutrum respicias, si ve utrumq; t. 51.

25. Quid? quod hac ratione principia non forent rei substantia: adeoq; ex non substantia, fieret substantia: quod est absurdum. t. 52.

26. Quis etiam dubitet, quin amica esse oporteat, & mutua sibi de vincula propensione, quæ cœunt essentiali nexu copulanda? Quod de contrarijs ne cogitari quidem potest, nisi eandem cum Platone ab Aristotele t. 81. incurrere velis repræhensionem, sui nimirum ipsius quippiam interitum expetere.

27. In hoc ergo asserta (th. 9. 10. &c.) negataq; (th. 25. & seq.) contrarietatis divortio, agendum veritati sc̄temur imperium, ductuq; rationis, mediam ingrediamur viam, quæ ad tertium quoddam nos ducat

ducat principium, à prioribus distinctum, haud tamen illis contrarium, suâq. naturâ aptum, ex quo intrinsice res constituatur. t. 53.

28. Ubicunq. enim transmutatio secundum substantiam, ibi est subjecta quaedam natura. In corpore naturali, est transmutatio secundum substantiam. Ergo. t. 57.

29. Propositionis veritas ex generali eorum quæ fiunt, ratione (t. 57.) siue vulgatam eorum species divisionem (t. 63.) vel accuratiorē (t. 62.) per Inductionem probatur firmissimè.

30. In omni n. transmutatione, quæ fit à contrario in contrarium, quia requiritur subjectum: etiam in generatione substantiali, illud negandum fuerit nunquam.

31. Subjectum hoc materia est: per transmutationem inventa, firmiterq. demonstrata: succurrente tamen (ut patet) analogia: qua in tantis hujusce rei obscuritatibus lucem affert, (t. 69.) non tantum in questione Quid sit materia (ut multi putant) sed etiâ An sit.

32. Cujus & demonstratio ita quidē conformata est, ut non materiâ aded, quam primam rerū ostendat materiâ, eamq. principijs primis annumerandam.

33. Primorum quippe simpliciumq. corporum (siue extra, siue in ipsa spectentur mixtione) transmutatio, cum & ipsa materiam requirat; eam certe non posse non primam esse constat: Ad quam in mixtis etiam (ne progressus admittatur in infinitum) cito deveniri, ratione subdacta, cuius patebit.

34. Et quia ex eadem, omnia intrinsice constituta sunt; verè quidem Elementum erit, & principijs annumeranda: de quorum numero, quæ superest sit tollitur dubitatio.

35. Vna materia, potentiam ad omnes generabilium formas recipiendâ obtinens, generationi rerum, quia satis est; unig. subjecto correspondens prima contrarietas, & ipsa transmutationem omnem ambitu suo, quod complectatur; materias duas, aut primas contrarietates inducere plures, cum necessitatis non sit, ne prudentiæ quidem conditoris fuerit, aut philosophi. t. 50. & 56.

36. Pauciora vero tribus statuere principia. Privatione videlicet (quod non nemo tentavit, & Platoni exprobat Aristoteles) rejectâ, ejus à materia, satis refutabit, distinctio, I. ex modo loquendi desumpta (t. 58.) in quo casu rectius materiæ debetur unicè; obliquè privationi propriè.

37. II. Ex adjunctis proprijs ac conditionibus (quoad definitionem, principiandi rationem, & quemadmodum habent, respectum) inter materiam & privationem admodum diversis: quod ex propria distinctiq. principiorum consideratione patebit.

DISPUTATIO SECUNDA.

THESIS I.

*A*d hanc vero gressus is optimus est, quem ostendit Regressus, negotiatione quadam intellectus, vel examine mentali, à cognitione Quod sint, tendens ad alteram hanc, quid sint; causa videlicet inventa ad effectum, cujus indicio eruta fuit, instituta à comparatione.

2. Primas in ea partes jure suo obtinet materia, non propria quadam sui specie, ac per se, sed analogia, (ut ex t. 69. diximus) adeoque adulterina quadam notione, secundum Plat. comprehensibilis: non obstante, quod per transmutationem, ut demonstrationis medium inventa, negatione 7. Metaph. definiatur.

3. Analogia hæc, ex artificiatu deducta, inprimis placuit Aristotelis junctâ rationum habitudine instituta non qualis inter materiam ac formam: sed qualis est æris, adeoque materia cujuslibet secunda, antequam formam accipiat, ad compositum formatum.

4. Huc ergo qui mentis aciem converterit, accurata, articulorum veluti omnium (alibi id præstitum à nobis) subducta ratione: singula ferme, qua de materia prima hic nobis (neg. n. omnia) consideranda sunt, dissimili quamvis in similitudine, clarè intuebitur.

5. Et primo quidem Entium in numero, eam omnino reponendam: cum Non Ens, neque subjectum transmutationis, in ipsa transmutatione permanens, formamque recipiens; neque internum rei constituenda principium esse queat.

6. Quod si vero Ens: Et affectionum Entis particeps erit, exclusa malitia; adeoque id eorum obtinebit; imò essentiam ac naturam propriam, qua materia est ac dicitur, à forma ac privatione distincta, numerabile quippiam existens, atque hoc aliquid magis (1. Phys. t. 66.) et quodammodo substantia, t. 79.

7. Quin vero et ενεργεία. ἡ ἀόχρεια, actumque obtinere eum, quem Entitativum Scotus, alij præsentia vocant: quamvis à maxima parte negatum, asserimus tamen, vetustiorum interpretum non destituti consensu; ut hujus quidem assertionis initia, ab ætate Scoti deducere velle injurium sit.

Nec

8. Nec quicquam hic obstat, quod & Potentia nomen ei tributum; & omnis ferme ratio ejus in potentia ad formas reposita, ad infimum Entis gradum, quo nihil imperfectius (nimirum inter ea quae existunt) sit deturbata.

9. Magna hic distinctionis ejus commoditas, qua à Proclo 1. de ort. & in. c. 50. accepta, utuntur plurimi, materiam esse actu, in genere eorum quae sunt; Potestate verò in genere formabilium.

10. Nunquid enim & ad esse suum erit in potentia? Id si cuiquam videatur; quid obstat, quo minus materiam neget esse materiam; & ut talis sit, aliam requirat materiam, ex cujus prodieris potestate; adeoque hanc primatu ac simplicitate spoliata, principiorum numero excludat.

11. Laudamus ergo Senatus Peripatetici consultum, de duplici Materia notionem, praeside Themistio 1. Phys. ad t. 61 factum: ex qua materia ac subjecti distincta (haud tamen certa exemplorum fide ac constantia) vocabula, duplex item materia definitio 1. Phys. & 7. Met. & in duplici scientia materia instituenda consideratio: Ut absoluta quidem, Metaphysica; Respectiva physica inprimis debeat; nobis ob id in sequentibus expendenda.

12. Materiam ergo, haud quicquam statuimus earum rerum, quae ex illa fieri possunt; nec completum quid, perfectumque in genere Entis: quam ob causam negatione 7. Met. comprehensa est; omnium scilicet formarum sua natura expers; ut non immerito, eadem materia, quae Infiniti, à Philosopho, 3. Phys. dicatur esse ratio; imo ipsa quoddam sua natura infinitum.

13. Imperfectioni huic, & universali formarum generabilium negationi, juncta est universalis, ad formas hasce omnes, potentia: ut in hoc respectu non tantum a privis, sed & τὸ ἀνδρῶν; sit; ex a quo nimirum formas omnes, respiciens; nulli earum privatim addita; naturali appetitu suo prosequens omnes; nunquid ut femina virum? pulchrum hoc Aristotelis t. 81. exemplum; sed illud de pulchro & deformi, perfecto & imperfecto verius.

14. Est autem appetitus hic (ne quis cum Avic. Scalig. Anber. neget)

neget) naturalis rei propensio (ὁρμητικὴ καὶ ποικιλὴ Græci dicunt) ad id, cui à natura destinata est, etsi nulla interveniat rei ipsius cognitio: qualis materia ad formam & compositum.

15. At vero materia hæc nuda, & in amplitudine ista potentia, atq; appetendi indifferentia posita, nequaquam formæ recipienda ac generationi par est; nec contum quendam cultumq; accipiat, potentiâ illa infinitè vagabundâ, moderatione certa, ad certam traducta formam, quo privationem illi conciliet, & appetitum potentiâq; particulatam, ut non quodvis è quovis, sed è materia ἐπεὶ ὅπου generetur, cum mutua reciprocaq; formæ ac materiæ ratione.

16. Ita nimirum fit, ut non eodem omnes simul, complexu excipiat formas, sed tempore & ordine certo, successivè mutationum vicibus, hæc vel illa se offerente forma; quam dum recipit materia, adedq; patitur (de passiva quippe potentia, accipiendæ sunt, quæ diximus) ἐπεὶ ὅπου hac passione (talis enim & in philosophia concedenda est) causalitatem suam qua in causarum numero verè est, exercet, & formæ immediatè iuncta, (vide 2. an. t. 7 3. Metaph. c. ult.) compositum per se constituit; ita tamen ut neq; principium Individuationis materiæ ipsa sit, nec propriè loquendo, pars quidditatis censi queat.

17. Materiæ & appetitui ejus responderet forma (substantialis, divinum quippe, bonum, & appetibile existens (1. Phys. t. 81.) non à Deo, vel Chalcodæa, vel participatione Idearum, materiæ iuncta; sed ex potentia ejus (rationalem excipio animam, cum Theologis ac sanis philosophis omnibus)educta: quæ materiam informando, potentiâq; ejus actuando, virtutem suam, qua causâ est, ostendit: eademq; operatione compositum absolvit; Exclusa privatione (eam definitio cum Alex. absentiam formæ generandæ, in subjecto apto eam recipere) quæ ad generationem rei necessario requisita, ipsius tamen rei principium est per accidens, eò quod non nisi ex privato, res generetur, & in privatum corrumpatur, privatione ipsa in re nunquam permanente.

18. Minime ergo cum materia (quod Platoni exprobrat Aristoteles) confundenda, aut principiorum numero excludenda; quod & appetitus illa ratio, & principiorum contrarietas, eam omnino requirant, & quidem (quod neq; formam appetat, nec recipiat, nec compositum ingrediatur &c.) à materia distinctam.

19. In ipsa autem transmutationis vicissitudine, ita generationi substat materia, ut non, nisi per accidens generetur aut corrumpatur; nulla unquam forma satiari queat: etiam omnes obtinendo, habeat nullam.

8. Nec quicquam hic obstat, quod & Potentia
butum; & omnis ferme ratio ejus in potentia ad finem
infimum Entis gradum, quo nihil imperfectius (quod
quæ existunt) sit deturbata.

9. Magna hic distinctionis ejus commoditas
de ori. & in. c. 50. accepta, utuntur plurimi, materiam
genere eorum quæ sunt; Potestate verò in genere finem

10. Nunquid enim & ad esse suum erit in
quàm videatur; quid obstat, quo minus materia
riam; & ut talis sit, aliam requirat materiam, &
potestate; adeoq; hanc primatu ac simplicitate spoli-
rum numero excludat.

11. Laudamus ergo Senatus Peripatetici con-
ci Materia notione, præside Themistio 1. Phys. ad
qua materia ac subjecti distincta (haud tamen ce-
fide ac constantia) vocabula, duplex item materia
& 7. Met. & in duplici scientia materia institue-
Ut absoluta quidem, Metaphysica; Respectiva phy-
beatur nobis ob id in sequentibus expendenda.

12. Materiam ergo, haud quicquam statuimus
qua ex illa fieri possunt; nec completum quid, perfectum
Entis: quam ob causam negatione 7. Met. compræ-
scilicet formarum sua natura expers; ut non imma-
ria, quæ Infiniti, à Philosopho, 3. Phys. dicatur esse
quoddam sua natura infinitum.

13. Imperfectioni huic, & universali formarum
negationi, juncta est universalis, ad formas hæc omnes
in hoc respectu non tantum à privatione, sed & à materia
mirum formas omnes, respiciens; nulli earum privationi
turali appetitu suo præsequens omnes; nunquid ut
pulchrum hoc Aristotelis 1. 81. exemplum; sed in
deformi, perfecto & imperfecto verius.

14. Est autem appetitus hic (ne quis cum A-

